

**YANGI O‘ZBEKISTONDA YOSHLARGA OID SIYOSATNI AMALGA OSHIRISHNING
MUHIM MASALALARI**

Adashaliyeva Mexribonu Mirzoxid qizi

Namangan davlat pedagogika instituti talabasi

Tel: +99893 976 97 66

***Annotatsiya:** Mazkur maqolada mamlakatimizda yoshlarga berilayotgan e’tibor, yoshlarga oid davlat siyosati, uni amalga oshirish mexanizmlari, yoshlar muammolari, muomala madaniyati, yoshlarni tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb qilish imkoniyatlari kabi masalalarda fikr-mulohazalar bayon qilingan.*

***Kalit so‘zlar:** yoshlar, davlat, odob-axloq, muomala, ota-ona, oila, ta’lim-tarbiya, tadbirkorlik.*

Respublikamizda mustaqillik yillarida olib borilayotgan yoshlarga oid islohotlarning, jumladan yoshlarning jamiyatda o‘z o‘rnini topib borishlari, puxta va chuqur bilim olishlari, kelajakda kasb-hunar sirlarini mukammal egallashlari borasidagi islohotlarning amalga oshirilishi yangi bosqichni boshlanishiga zamin yaratib berdi. Islohotlarning huquqiy va mantiqiy davomi sifatida 2016-yil 14-sentabrda e’lon qilingan O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonunining qabul qilinishi mamlakatimizda yoshlarga bo‘lgan kuchli e’tiborning yana bir yorqin ifodasidir.

O‘zbekiston Respublikasining davlat siyosatida yoshlarga oid masalalar strategik maqsad, ta’lim va tarbiyaning uyg‘unligi uning mazmunini ifodalaydi. Ayniqsa, yoshlarning axloqiy tarbiyasi globallashuv, ommaviy axborot vositalarining taraqqiyoti sharoitida ustuvor davlat siyosati sifatida e’tirof etilmoqda.

Darhaqiqat, o‘zbek xalqining o‘ziga xos xususiyatlaridan biri yoshlarni axloqiy tarbiyasi, barkamol avlodni voyaga yetkazish saodatli yo‘l deb hisoblashidir. A.Avloniy “Tarbiya biz uchun yo hayot, yo momot, yo najot, yo halokat, yo saodat, yo falokat masalasidir”, - deganida ming bora haq edi. Har bir xalq yoshlar tarbiyasida o‘zining yorug‘ kelajagini ko‘rishi, millatni taqdirini belgilashi bilan mazkur masalani milliy taraqqiyotning tamal toshi deb hisoblagan.

Bu borada Ma’naviyat va ma’rifat markazlari hamda iqtidorli talabalar bilan ishlash bo‘limlari tashabbusi ostida bir qator ijobiy ishlar olib borilmoqda. Jumladan, iqtidorli talabalarni aniqlab, ularning qiziqishlarini o‘rganib, shu asosda maqsadli tayyorlash tashkil etilmoqda. Bu ishlarni amalga oshirishda talabalarda fanlarni yuqori darajada o‘zlashtirish, kompyuter savodxonligi va dasturlash, chet tillarini puxta egallash, ilmiy-ijodiy ishlarda mustaqil fikr-mulohazaga ega bo‘lish, uni amalda qo‘llash, joriy etish va himoya qila olish, soha bo‘yicha mustaqil bilim olishga yo‘naltirish va ilm-fan yangiliklarini tezkor ravishda egallash xususiyatlarini

shakllantirish, davlatimizning ichki va tashqi siyosatini to'g'ri tushunib, qo'llab-quvvatlaydigan, vatanparvar barkamol yoshlarni tarbiyalash kabi jihatlarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni 33 ta moddadan iborat bo'lib, uning asosiy maqsadi yoshlarga oid davlat siyosati sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdan iboratdir.

Umuman olganda, yoshlar deganda kimlar tushuniladi. Avvalo, ushbu tushunchaga izoh berib o'tish maqsadga muvofiq bo'ladi. Yuqorida keltirilgan O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonunining 3-moddasida yoshlar (yosh fuqarolar) deganda o'n to'rt yoshga to'lgan va o'ttiz yoshdan oshmagan shaxslar deb belgilab qo'yilgan.

Yoshlarga oid davlat siyosati esa davlat tomonidan amalga oshiriladigan hamda yoshlarni ijtimoiy jihatdan shakllantirish va ularning intellektual, ijodiy va boshqa yo'nalishdagi salohiyatini kamol toptirish uchun shart-sharoitlar yaratilishini nazarda tutadigan ijtimoiy-iqtisodiy, tashkiliy va huquqiy chora-tadbirlar tizimidir.

Mazkur Qonunda yoshlarning huquqiy madaniyatini yuksaltirish, demokratik davlat qurish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish jarayonlarida ularning faolligini oshirish, yuksak ma'naviyatli, mustaqil fikrlovchi, keng dunyoqarash va chuqur bilimlarga ega bo'lgan vatanparvar yoshlarni tarbiyalash, ularda turli xil mafkuraviy tahdidlarga qarshi immunitetni shakllantirish, yoshlarni ijtimoiy himoya qilish, zamonaviy kasb-hunarlarini puxta egallashlari uchun munosib sharoitlar yaratish, ularni ish bilan ta'minlash va tadbirkorlikka jalb qilish, iqtidorli yoshlarni qo'llab-quvvatlash, ijodiy va intellektual salohiyatini ro'yobga chiqarishga qaratilgan ishlarni tizimli yo'lga qo'yish, yoshlarni jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug'ullanishga keng jalb qilish, yoshlar orasida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, voyaga yetmaganlar va yoshlar o'rtasida huquqbuzarlik va jinoyatlar sodir etilishini oldini olish, barkamol avlodni tarbiyalashda ommaviy axborot vositalari va zamonaviy axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish borasidagi vazifalar qamrab olingan.

O'zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosati quyidagi qoidalarga asoslanadi:

- millati, irqi, tili, dini, ijtimoiy mavqei, jinsi, ma'lumoti va siyosiy e'tiqodidan qat'iy nazar yoshlar to'g'risida g'amxo'rlik qilish;
- yoshlarni huquqiy va ijtimoiy jihatdan himoya qilish;
- milliy, madaniy an'analarning avloddan avlodga o'tishi, avlodlarning ma'naviy aloqasi;
- yoshlarning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash, yoshlar O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi va qonunlari doirasida o'z manfaatlarini amalga oshirish yo'llarini erkin tanlab olishlariga kafolat berish;

- jamiyatni rivojlantirishga, ayniqsa respublika yoshlari hayotiga oid siyosat va dasturlarni ishlab chiqish hamda amalga oshirishda yoshlarning bevosita ishtirok etishi;
- huquq va burchlarning, erkinlik va fuqarolik mas'uliyatining birligini ta'minlash.

Bugungi kunda dunyoning bir qator mamlakatlarida kuzatilayotgan turli salbiy jihatlar, to'polonlar, tartibsizliklar negiziga e'tibor qaratadigan bo'lsak, ularda davlatning o'sib-unib kelayotgan yoshlarga, ularning jamiyatdagi qiziqishlariga, huquq va erkinliklariga, ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy manfaatlariga e'tiborsizligi, ulardagi yoshlarga oid siyosatning hozirgi zamonning yangi tahdidlariga javob bermasligi oqibati ekanligi alohida ko'zga tashlanadi. Ayniqsa, hozirda qator jamiyatlar, hattoki rivojlangan jamiyatlarda ham muammo bo'lib kelayotgan yoshlar tarbiyasi, ularni milliy xususiyatlarni hurmat qilishga undash, ish bilan band qilish, ular o'rtasida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va o'rgatish o'ziga xos tarzda amalga oshirib kelinayotganligini, ayrim mamlakatlarda esa bu boradagi vazifalarni umuman uddasidan chiqilmayotganligi achinarli hol ekanligini alohida ta'kidlash lozim.

Sir emaski, O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy va iqtisodiy taraqqiyotida hamda uning jahon hamjamiyatida munosib o'rin egallashida ta'lim tizimida yuksak kasbiy bilim va qobiliyatga ega bo'lgan mutaxassislarni ma'naviy-axloqiy fazilatlarini ham shakllantirish o'ta dolzarb vazifalardan biri bo'lib qoldi. Shu munosabat bilan yuksak iqtidor, iste'dod sohiblarini ilm-fanning aniq yo'nalishlari va sohaları bo'yicha namoyon etish, intellektual elitani tayyorlash uchun mamlakatimizda keng imkoniyatlar yaratib berilmoqda. Respublikamizda taraqqiyot va o'zgarishlarga boy hozirgi paytda yoshlarning har tamonlama kamol topishi davr talabi va ehtiyojidir. O'quv dargohlarimiz ma'naviy baquvvat, bilimli, mustaqil Vatanimizda fahrlanish tuyg'usiga boy kishilarni tarbiyalashi kerak. Bu esa ta'lim-tarbiya oldidagi murakkab, keng ko'lamlı muammolardan biridir.

Fikrimizcha, yuqoridagi muammolarni hal qilishda bugungi kundagi mavjud vaziyatdan kelib chiqib, eng avvalo, yoshlarimiz tarbiyasiga jiddiy e'tibor qaratish, ta'lim-tarbiya sifatini yanada oshirish lozim bo'lsa, keyingi masala esa ularning bandligini ta'minlash, ya'ni yoshlarni tadbirkorlikka keng jalb qilish kerak.

Yoshlar tarbiyasi o'ta muhim, murakkab va mas'uliyatli vazifa bo'lib, u otanalar, o'qituvchilar bilan birgalikda jamoatchilik yordamida amalga oshiriladigan ko'p qirrali uzluksiz jarayondir. O'qituvchi bolaga ta'lim berishdan oldin o'quvchining fe'l-atvorini o'rganishi va bilim darajasini aniqlashi lozim. Bunda avvalo, bolaning dunyoqarashini, qiziqishini va qobiliyatlarini e'tiborga olish kerak. Zero, o'zbek xalqida murabbiy, ustoz eng hurmatli, mo'tabar inson sifatida ulug'lanadi. Ustoz otangdek ulug', ota-ona bolani dunyoga keltiradi, ustoz esa uni yuksaklikka ko'taradi kabi e'tiroflar bejiz keltirilmagan.

Yuqoridagi fikrlar shoir Abdusaid Norovning quyidagi misralarida ham o'z ifodasini topgan:

Umr yo'li uzun naqadar,

Ko‘p dovon bor, sog‘-u so‘llarda.

Farzandini yetaklab padar,

Qolib ketar yarim yo‘llarda.

Yo‘lning qolgan qismidan balkim,

Ustoz eltar manzilga to‘lug‘.

Shu sababdan bo‘lsa kerakkim,

Derlar: Ustoz otangdan ulug‘.

Markaziy Osiyo xalqlarida axloqiy tarbiya odatda odob va xulqdan iborat bo‘lib, odob esa salomlashish va xushmuomalalikni o‘z ichiga qamrab oladi. Odob orqali xulq shakllangan, shaxsning inson sifatida maqomini belgilab bergan. Qo‘pol va dilozorlik odobsizlik sanalgan. Tarbiyada xushfe‘l, shirinsuhan, muomalalik kishilarning axloqiy didini hosil qilgan. Bolani yoshligidanoq axloqiy komillikka yetishda xushmuomala bo‘lish ijtimoiy barqarorlik omiliga aylantirilgan. «Til yarasi ketar, so‘z yarasi ketmas» degan xalq maqoli so‘z orqali yetkazilgan ozor nechog‘li inson qalbida chuqur iz qoldirishini ifodalaydi. Chunki, so‘zning qudrati benihoya katta. Inson o‘z so‘ziga, tiliga nihoyatda ehtiyotkor bo‘lmog‘i lozim.

Muomala – axloq ko‘rki sanalgan. Har bir kishining qanday dunyoqarashga egaligi, bilimliliigi uning muomalasidan ma‘lum bo‘ladi. Muomala – insonlar o‘rtasidagi o‘zaro aloqa vositalaridir. «Til shirinligi – ko‘ngilga yoqimlidir, muloyimligi esa foydali. Shirin so‘z ko‘ngilllar uchun asal kabi totlidir», - deydi A.Navoiy.

Afsuski bugungi kunda ayrim yoshlarimizda aynan mana shu muomala madaniyatining o‘ta sayoz darajada ekanligi barchani tashvishlantiradi. Lekin, bugun quyosh botishiga qarab ertangi kunning qanday bo‘lishi belgilangani kabi yoshlarimizning kelajakda qanday bo‘lishi bugun bizga bog‘liq, chunki bugunning botayotgan quyoshlari bizmiz. Nuroniy otaxon va onaxonlarimiz insonlarga ozor yetkazuvchi yo‘lda yotgan narsalarni bir chetga olib tashlashida, siz bizdan oldin salom berishlarida, nonni e‘zozlab ko‘zga surishlarida qanchalar o‘rnak bo‘lishlarini bir ko‘z oldingizga keltiring. Bugun biz ham yosh avlod tarbiyasiga xuddi shunday yondashsak maqsadga muvofiq bo‘lar edi.

Yoshlar tarbiyasida axloqiy madaniyat va ma‘rifatning zaruriyatini dunyoning bir qator mamlakatlarida kuzatilayotgan turli salbiy jihatlar, to‘polonlar, tartibsizliklar negiziga e‘tibor qaratadigan bo‘lsak, ularda davlatning o‘sib-unib kelayotgan yoshlarga, ularning jamiyatdagi qiziqishlariga, huquq va erkinliklariga, ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy manfaatlariga e‘tiborsizligi, ulardagi yoshlarga oid siyosatning hozirgi zamonning yangi tahdidlariga javob bermasligi oqibati ekanligi alohida ko‘zga tashlanadi. Ayniqsa, hozirda qator jamiyatlar, hattoki rivojlangan jamiyatlarda ham muammo bo‘lib kelayotgan yoshlar tarbiyasi, ularni milliy xususiyatlarni hurmat qilishga undash, ish bilan band qilish, ular o‘rtasida sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish va o‘rgatish o‘ziga xos tarzda amalga oshirib kelinayotganligini, ayrim

mamlakatlarda esa bu boradagi vazifalarni umuman uddasidan chiqilmayotganligi achinarli hol ekanligini alohida ta’kidlash lozim.

Yuqoridagi fikrlarga tayangan holda, yoshlarning ta’lim-tarbiyasi haqida gap ketganda mahallaning ijtimoiy-ma’naviy ta’sirini yodda tutish lozim. Xalqimizda «Mahalla ham ota, ham ona» degan hikmatda chuqur tarbiyaviy ma’no bor. O’zaro mehr-oqibat, ahillik va totuvlik kabi xalqimizga xos urf-odat va an’analar aynan mahalla muhitida rivojlangan. Bular esa yosh avlodning ongu tafakkurini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Demak, yoshlar ta’lim-tarbiyasida mahallaning o’rnini hech narsa bilan tenglashtirib bo’lmaydi.

Yana bir xulosamiz shuki, so’nggi vaqtlarda «ommaviy madaniyat» niqobi ostida butun dunyoga keng tarqalayotgan ma’naviy va axloqiy buzuvchi yoshlarimizning dunyoqarashiga ham jiddiy xavf solmoqda. Axloqiy buzuvchi, zo’ravonlik, individualizm, egosentrizm kabi yot va buzg’unchi g’oyalarni Internet saytlari orqali yoshlar ongiga singdirishga urinishlar kuchayib bormoqda. Shu bois, bugungi murakkab mafkuraviy jarayonlarni atroflicha tahlil qila oladigan mutaxassislarini jalb etgan holda yoshlar uchun maxsus o’quv kurslarini, ma’naviy-ma’rifiy tadbirlarni, davra suhbatlarini tashkil etish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Chunki, bunday tadbirlar milliy manfaatlarimizga, hayot tarzimizga zid bo’lgan g’oya va mafkuraviy xurujlarning mohiyatini ochib berishga xizmat qiladi. Bu esa o’sib kelayotgan yosh avlod qalbida milliy tafakkur va sog’lom dunyoqarashni mustahkamlashda alohida ahamiyat kasb etadi.

Yoshlar faoliyatiga oid yana muhim jihatlardan biri – yoshlar tadbirkorligi masalasidir. Mamlakatimizda ayni vaqtda yosh tadbirkorlarni har tomonlama qo’llab-quvvatlash maqsadida bir qator imkoniyatlar yaratilmoqda. Xususan, Prezidentimizning 2021-yil 20-apreldagi “Yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini qo’llab-quvvatlash va bandligiga ko’maklashish, ularni ijtimoiy himoya qilish hamda bo’sh vaqtini mazmunli tashkil etishga oid qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida”gi Farmoni bilan yoshlarni tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb qilish, ularni doimiy ish bilan band qilish, qo’shimcha daromad olishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratish bo’yicha yangi tartib joriy qilindi.

Yangi Tartibga ko’ra, “Yoshlar daftari”ga kiritilgan yoshlarga tadbirkorlik faoliyatini boshlash va o’zini o’zi band qilishga zarur bo’lgan asbob-uskunalar va mehnat qurollarini xarid qilish uchun bazaviy hisoblash miqdorining 40 baravaridan ko’p bo’lmagan miqdorda “Yoshlar daftari” jamg’armalari hisobidan subsidiyalar ajratiladi. “Yoshlar daftari”ga kiritilgan ishsiz yoshlarni ishga qabul qilgan tadbirkorlik sub`ektlariga davlat mulkini ijaraga olishda ijara to’lovlaridan imtiyozlar taqdim etiladi.

Professional ta’lim tashkilotlarida tahsil olayotgan “Yoshlar daftari”ga kiritilgan yoshlarga ular ishlab-chiqarish yoki xizmat ko’rsatish korxonalarida amaliyot o’tagan vaqtida, biroq olti oydan ko’p bo’lmagan muddatda professional ta’lim tashkilotlari

tomonidan Davlat byudjeti mablagʻlari hisobidan bazaviy hisoblash miqdorining ikki baravari miqdorida har oylik subsidiya ajratiladi.

Xususiy korxonalar va tashkilotlarga ishga qabul qilingan hamda faoliyat boshlaganiga olti oydan oshmagan “Yoshlar daftari”ga kiritilgan yoshlarni qayta tayyorlov kurslarida oʻqitish bilan bogʻliq boʻlgan xarajatlarning bazaviy hisoblash miqdorining 4 baravarigacha boʻlgan qismi mazkur xususiy korxonalar va tashkilotlarga Davlat byudjetidan Yoshlar ishlari agentligiga ajratilgan mablagʻlar hisobidan kompensatsiya qilinadi.

“Yoshlar daftari”ga kiritilgan dehqon xoʻjaligi faoliyati bilan shugʻullanayotgan yoshlarga “Yoshlar daftari”, “Temir daftar” hamda “Ayollar daftari” jamgʻarmalari hisobidan urugʻliklar va koʻchatlarni xarid qilish uchun bazaviy hisoblash miqdorining 8 baravari miqdorigacha subsidiya ajratiladi.

Yoshlar tadbirkorligini qoʻllab-quvvatlash borasida yaratilgan eng muhim shart-sharoitlardan biri – bu yoshlarning investitsion tadbirkorlik loyihalarini moliyalashtirish uchun taqdim etilayotgan imtiyozli kreditlardir.

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 21-apreldagi “Yoshlar sanoat va tadbirkorlik zonalari faoliyatini tashkil etish hamda yoshlarning tadbirkorlikka oid tashabbuslarini qoʻllab-quvvatlash chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi PQ-5088 sonli Qaroriga muvofiq, yoshlar sanoat va tadbirkorlik zonalari hamda Yosh tadbirkorlarni qoʻllab-quvvatlash jamgʻarmasi tashkil etiladi. Ushbu Sanoat zonalarida «startaplar» tashkil etish, yoshlarga tadbirkorlik faoliyatini boshlashi va yuritishlari, shu jumladan, innovatsion mahsulotlarni ishlab chiqarish jarayoniga joriy etish va natijalarini tijoratlashtirish, yirik sanoat korxonalarini bilan kooperatsiya aloqalarini oʻrnatish uchun barcha sharoitlar taʼminlanadi.

Imtiyozli kreditlar yosh tadbirkorlarga barcha yoʻnalishdagi investitsion loyihalar uchun ajratiladi:

- meva-sabzavot va qishloq xoʻjaligi mahsulotlarini chuqur qayta ishlash, saqlash va qadoqlash;
- toʻqimachilik, poyabzal va charm-galantereya;
- kimyo, farmatsevtika;
- oziq-ovqat;
- elektrotexnika sanoati, mashinasozlik, zamonaviy qurilish materiallari;
- hunarmandchilik hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari.

Yosh tadbirkorlarga oʻz faoliyatini amalga oshirish uchun bino va inshootlardan foydalanish boʻyicha ham imtiyozlar mavjud.

1. Yosh tadbirkorlar Yoshlar sanoat zonalaridagi bino va inshootlardan ijara asosida foydalanishlari mumkin. Bunda, boʻsh bino va inshootlar davlat koʻchmas mulkidan foydalanganlik uchun belgilanadigan ijara toʻlovining eng kam miqdoridan oshmagan stavkalarida ijaraga beriladi.

2. Keyinchalik bino yoki inshootlarni o‘z balansida aktiv sifatida ko‘rishni xohlovchi yosh tadbirkorlar lizing asosida binolarni sotib olish imkoniyatiga ega.

Ta‘kidlash joizki, faqatgina yosh tadbirkorlar emas, balki, yoshlarni ish bilan ta‘minlashga o‘z hissasini qo‘shayotgan ish beruvchilar ham ma‘lum bir imtiyozlarga ega bo‘lishlari mumkin.

Umuman olganda, mamlakatimizda har jabhada yoshlarga berilayotgan e‘tibor va yaratilayotgan imkoniyatlar cheksiz. Faqatgina ulardan oqilona foydalanish hamda o‘z mehnati bilan mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga munosib hissa qo‘shish lozim.

Ta‘lim va tarbiyada xorijiy tajribalarga nazar tashlaydigan bo‘lsak, eng avvalo, faol fuqaro tarbiyasi muhim ekanki, biz ham yurtimizni rivojlangan davlatlar safidan o‘zining o‘rnini egallashi va har bir fuqaro uchun munosib turmush sharoiti uchun yuksak malakali mutaxassisni ma‘naviy go‘zalligi bilan yorug‘ kunlarimizni kafolatlash mumkin, deb hisoblaymiz.

Bugun o‘quv dargohlarimizda ta‘lim olib tarbiyalanayotgan yoshlarimiz qalbiga asriy sanalgan udumlarimizni joylab, qadriyatlarimiz asosida tarbiyalash, xalqimizga xos bo‘lgan oliyjanob tuyg‘ularni e‘zozlaydigan, milliy urf-odatlarimizni davom ettiradigan kelajagimiz vorislarini ulg‘aytirish milliy taraqqiyotning axloqiy asosidir.

Hozirgi kunda mamlakatimiz aholisining qariyb 60 foizini yoshlar tashkil etayotganligi, ularning aksariyat qismi akademik lisey, kasb-hunar maktablari, texnikum hamda oliy ta‘lim muassasalarida tahsil olayotganligini e‘tiborga oladigan bo‘lsak, dasturda keltirilgan bandlarning barchasi bevosita ta‘lim muassasalari professor-o‘qituvchilari va talaba-yoshlari zimmasiga alohida mas‘uliyat yuklaydi hamda belgilangan vazifalar ijrosini so‘zsiz ta‘minlashga barchamiz birdek mas‘ul ekanligimizni anglatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonuni. Qonunchilik palatasi tomonidan 2016-yil 12-avgustda qabul qilingan, Senat tomonidan 2016-yil 24-avgustda ma‘qullangan. 2016-yil 14-sentabrda e‘lon qilingan.

2. Abdusaid Norov. “Ustoz otangdan ulug‘”. <https://ziyouz.uz/ozbek-sheriyati/ozbek-zamonaviy-sheriyati/abdusaid-norov>

3. Alisher Navoiy hikmatlari. <https://www.ziyouz.com/portal-haqida/xarita/hikmatlar/qisqa-hikmatlar>

4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash va bandligiga ko‘maklashish, ularni ijtimoiy himoya qilish hamda bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmoni. 2021-yil 20-aprel.

5. <https://yuz.uz/news/yoshlar-tadbirkorligi>

6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yoshlar sanoat va tadbirkorlik zonalari faoliyatini tashkil etish hamda yoshlarning tadbirkorlikka oid tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-5088 sonli Qarori. 2021-yil 21-aprel.

7. M.A.Bekmirzayev., M.M.Adashaliyeva. Yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash // “Tikuv-trikotaj sanoatida innovatsion texnologiyalar, ishlab chiqarishdagi muammo, tahlil va sohani rivojlanish istiqbollari” mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya tezislari to‘plami, Namangan, 2022-yil, 7-8 oktabr, 60-64 betlar.

8. Axmadjanovna, B. O. (2022, December). PROSPECTS OF INCLUSIVE EDUCATION. In *Conference Zone* (pp. 272-277).

9. Toxirjon o‘g‘li, H. J., & Adashaliyevich, B. M. (2023). PROSPECTS FOR DEVELOPMENT OF THE SERVICES FIELD. *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 3(27), 274-279.

10. Adashaliyeva, M. ., Bekmirzayev, . M. ., & Bekmirzayeva, O. (2022). TRAINING OF QUALIFIED SPECIALISTS IS A CHALLENGING PROBLEM. *Scientific Impulse*, 1(3), 1104–1106. Retrieved from <http://nauchniyimpuls.ru/index.php/ni/article/view/1247>

11. Adashaliyeva, M., Bekmirzayev, M., & Bekmirzayeva, O. (2022). TRAINING OF QUALIFIED SPECIALISTS IS A CHALLENGING PROBLEM. *Международный научный журнал «Научный импульс»*. № 3 (100), часть 1. *Октябрь*.

12. Axmadjanovna, B. O. (2022, November). BOLALAR NUTQINING RIVOJLANISHIDA LOGOPEDIK O ‘YINLARNING AHAMIYATI. In *Conference Zone* (pp. 311-314).

13. Abduolimova, L., & Bekmirzaeva, O. (2021). Iskhokhon Tura Dzhunaidullo-Khoja oglu Ibrat and its scientific and historical heritage. *Молодой ученый*, (21), 375-378.

14. Axmadjanovna, B. O. (2022, December). PROSPECTS OF INCLUSIVE EDUCATION. In *Conference Zone* (pp. 272-277).

15. Mirzoxid, B., Onaxon, B., & Mexribonu, A. (2023). USE OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(6), 1013-1018.

16. A.Ш.Бекмирзаев, М.А.Бекмирзаев, О.А.Бекмирзаева. Рақобатбардош кадрлар тайёрлашнинг долзарб масалалари. “Маҳаллий хом-ашёлардан рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқаришнинг илмий-технологик масалалари” номли Республика илмий-амалий анжумани тезислари тўплами, Наманган, НамМТИ, 2011 йил.

17. Adashaliyeva, M. Bekmirzayev., M., & Bekmirzayeva, O.(2022). TRAINING OF QUALIFIED SPECIALISTS IS A CHALLENGING PROBLEM. *Scientific Impulse*, 1(3), 1104-1106.

18. Adashaliyevich, B. M. (2024, January). THEORETICAL PRINCIPLES OF THE STUDY OF AGRICULTURAL ACTIVITY IN ENSURING STATE ECONOMIC SECURITY. In *INTERDISCIPLINE INNOVATION AND SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE* (Vol. 2, No. 16, pp. 84-89).

19. Adashaliyevich, B. M., & Toxirovich, M. B. (2023). SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP-DEVELOPMENT GUARANTEE. *INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2022*, 2(16), 73-78.

20. Бекмирзаев, А. Ш., Бекмирзаев, М. А., & Бекмирзаева, О. А. (2011). Рақобатбардош кадрлар тайёрлашнинг долзарб масалалари.“.

21. Bekmirzayev, M. A. (1788). Ensuring stability of agriculture based on the development of the farm economy of the republic of Uzbekistan. *Indo-Asian Journal of Multidisciplinary Research (IAJMR)*. pg, 1793.

22. BEKMIRZAYEV, M. Distinctive features of sustainable farming development. In *ORGANIZED BY GLOBAL RESEARCH NETWORK" LLC AND IDEAS LAB//International conference on sustainable development and economics*. pg (pp. 154-158).

23. Бекмирзаев, М. А., & Холиков, Ж. Т. У. (2022). ВАЖНОСТЬ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН. In *Colloquium-journal* (No. 4 (127), pp. 18-21). Голопристанський міськрайонний центр зайнятості.

24. ADASHALIYEVA, M. (2024). LOGOPEDIK O‘YINLARNING ANAMIYATI. *News of UzMU journal*, 1(1.1. 1.), 37-40.

25. Адашалиева, М. М. (2024). ЗНАЧЕНИЕ ЛОГОПЕДИЧЕСКИХ ИГР В РАЗВИТИИ РЕЧИ ДЕТЕЙ. *INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2022*, 3(25), 120-123.

26. Bekmirzayev, M., & Mirzatov, B. (2023). Issues of econometric modeling and forecasting of sustainable development of agribusiness subjects. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 452, p. 01022). EDP Sciences.

27 . Bekmirzayev, M., & Xolikov, J. (2023). PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF SERVICE INDUSTRIES. *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 8(1), 233-237.

28. Bekmirzayev, M. A. (2023). O‘ZBEKISTONNING “YASHIL IQTISODIY STRATEGIYASI” VA UNI AMALGA OSHIRISHNING ASOSIY YO‘NALISHLARI.

29. Bekmirzayev, M. (2024). Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta’minlashda qishloq xo‘jaligi faoliyatining nazariy tamoyillari va o‘ziga xos xususiyatlari.

30. И.Маҳкамов, М.Бекмирзаев, Б.Мирзатов. Уй меҳнати – оила таянчи // “Инновацион ишланмалар самарадорлигини оширишда таълим, фан ва ишлаб чиқариш ўртасидаги ҳамкорликнинг роли” мавзусидаги Республика илмий-амалий анжумани тезислари тўплами, Наманган, НамМТИ, 2013 йил.